

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om licitation m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 31) findes i tidenden sp. 5342, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1099).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Niels Mørk: På de to møder, som udvalget har afholdt efter lovforslagets anden behandling, har vi bl. a. drøftet tidsfrister og udregningsvederlag, spørgsmål, som blev rejst ved sagens anden behandling.

Som det fremgår af tillægsbetænkningen, skulle disse problemer nu være afklaret, og jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse i den form, hvori det foreligger efter afstemningen ved anden behandling.

Poul Schlüter: Under de udvalgsforhandlinger, der har fundet sted mellem anden og tredje behandling, har mit parti forsøgt at opnå tilslutning til den tanke at ændre § 4, stk. 2, således, at det under en eller anden form fortsat lod sig gøre at opretholde anmelderforpligtelser. Vi har imidlertid måttet konstatere, at vi står ene om denne opfattelse. Der har ikke kunnet samles tilslutning i udvalget til tanken om at fastholde en egentlig anmelderforpligtelse for organisationsmedlemmer. Det må vi tage til efterretning, selv om vi har vore stærke betænkeligheder ved nyordningen på dette område.

Derimod hilser vi med stor tilfredshed, at det nu er udtalt i tillægsbetænkningen, at hele den nye licitationsordning på ingen måde vil hindre organisationerne i at håndhæve en ordning om udregningsvederlag på den måde, at organisationerne pålægger deres medlemmer at tage forbehold om udregningsvederlag, som kan fordeles til dem, der tager del i licitationen. Vi anser det for at være betydningsfuldt, at man på dette praktiske punkt har fået en udtalelse med i tillægsbetænkningen, som kan afklare den tvivl, der ellers kunne foreligge for monopolmyndighederne med hensyn til, om en sådan ordning fremover efter den nye lovs vedtagelse var tilstedelig.

Mit parti anser det også for at være betydningsfuldt, at det nu er blevet fremhævet i tillægsbetænkningen, at der i den nye lov ikke findes noget, som forhindrer organisationerne i at rette henvendelse til bygherrer, idet man anmoder bygherrerne om at oplyse organisationen om, hvem der har vist interesse for den pågældende licitation. Dette vil i praksis kunne komme til at fungere meget tæt op ad den måde, den nuværende ordning fungerer på. Vi anser det for at være betydningsfuldt, at det er blevet fastslået, at der kan rettes en sådan henvendelse til bygherrerne; vi tror, det er en modifikation af den oprindelige tekst, som i det praktiske liv vil vise sig at have en meget stor betydning.

Rimstad: Jeg kan slutte mig til de bemærkninger, som ordføreren for det konservative parti lige har gjort vedrørende denne sag. Jeg vil gerne tilføje, at ved anden behandling af dette lovforslag sagde jeg, at mit parti havde ønske om en ændring i lovforslagets § 6, stk. 1, altså nu § 5, stk. 1, idet vi mente, at det måtte være rigtigt at reducere de i dette stykke angivne tidsfrister mellem en licitation og eventuelle senere underhåndsbud. Efter at jeg har drøftet spørgsmålet med udvalgets formand og modtaget det materiale, som er baggrund for lovforslagets bestemmelser, skal jeg meddele, at vi frafalder vort ønske om ændringer.

Adolph Sørensen: Ved lovforslagets anden behandling udtalte jeg et, som det jo har vist sig, forfængeligt håb om, at man mellem anden og tredje behandling kunne appellere så meget til fornuften, at det kunne lykkes at få forslaget til § 4, stk. 2, ud af lovforslaget. Jeg beklager at skulle konstatere, at det ikke er lykkedes.

Mit partis ærede ordfører har jo understreget som en landvinding, at man nu har fået bestemmelser ind, der sikrer, at man kan pålægge organisationernes medlemmer at tage forbehold om betaling af udregningsvederlag i henhold til de gældende regler. Det ser da også meget pænt ud på papiret, men forholdet er bare det, at når man altså nægter organisationerne og foreningerne rundt i landet retten til anmeldelse,

[Adolph Sørensen.]

delsespligt, kan man ganske enkelt ikke vide noget om, hvem og hvor mange der overhovedet skal indregne og senere modtage vederlag.

Det er bare ét af de mange eksempler på, hvad der fra højt sagkyndige og meget rutinerede folk er sagt til udvalget både mellem anden og tredje behandling og forud for anden behandling. Det er, som om der er vist en foragt for den saglige argumentation, der er fremført fra alle disse højt sagkyndige, der har udtalt sig, og det er jo en lang række som allerede nævnt under anden behandling. Alt, hvad der har været fremført, er prelet af på en bedreviden hos udvalgsflertallet om de problemer, det drejer sig om; det er, forekommer det mig, ikke at gå for langt at sige, at saglige hensyn har måttet vige i denne sag for politiske eller i hvert fald usaglige hensyn.

Jeg lagde mærke til, at den højtærede økonomiminister i går henviste til, at folketingets som et af leddene i inflationsbekæmpelsen i forsøget på at hidføre lavere priser havde beskæftiget sig med licitationsloven. Jeg sagde det under anden behandling, og jeg vil gerne gentage det her, at jeg tror, det er et forfængeligt håb, hvis man virkelig mener, at en licitationslov har nogen afgørende eller overhovedet nogen indflydelse på prisniveauet i byggeriet som helhed; der er for mig ingen tvivl om, at man i hvert fald overvurderer betydningen. At tro, at loven skulle kunne medføre en afgørende prisnedsættelse, anser jeg for at være på grænsen af det naive.

Det har jo været nævnt, at man ved at gennemføre licitationsloven skulle kunne opnå en besparelse på et par hundrede millioner kroner årlig. Må jeg i den anledning have lov til at sige, at der her i landet inden for boligbyggeriet vel udbydes arbejde til et beløb et sted imellem 1 og 1½, maksimalt 2 milliarder kr. 200 mill. kr. ville være 10 pct. af den samlede investering. Der er vel ikke nogen-heller i denne sal, der tror, at de tilbudgivende har et nettoprovenu på 10 pct. af deres tilbudssum. Det siger jo i sig selv noget om, at de højspændte forventninger til en effektiv prisnedsættelse gennem licitationsloven er udtryk for et forfængeligt håb. Det er da helt klart, at

dette alene hænger sammen med og er et konjunkturproblem.

Jeg beklager meget, at det ikke er lykkedes at nå til enighed om, at § 4, stk. 2, skulle udgå. Jeg er enig med de organisationsrepræsentanter, der har udtalt, at man ved at nægte dem den ret, som de har haft i mange, mange år, i virkeligheden deklasserer den gruppe, der er underkastet licitationslovgivningen som tilbudsgivere, entreprenører og håndværkere, til en slags andenrangsborgere, og jeg kan derfor ikke stemme for dette lovforslag, så meget mindre som vi jo udmærket kunne leve uden nogen licitationslovgivning og i stedet lade hele dette i øvrigt vigtige område være underkastet monopolloven og monopoltilsynets ressort. Jeg agter altså at stemme imod lovforslaget.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Til hr. Adolph Sørensen vil jeg gerne sige, at det er jo noget stærkt, når man fra folketingets talerstol påstår, at 178 af folketingets 179 medlemmer i denne sag har taget usaglige hensyn. Hr. Adolph Sørensen varetager organisationsinteresser, og når udvalgets flertal på 16 og folketingets flertal på 178 af 179 går imod disse organisationsinteresser, kan det godt være et sagligt standpunkt, man tager. Jeg har både håb om og tro på, at denne lov vil øge konkurrencen inden for byggeriet; jeg ved, at hr. Adolph Sørensen ved adskillige lejligheder har givet udtryk for, at også han ønskede den frie konkurrence; nu får vi den. Hvor meget den vil billiggøre prisen, ved vi ikke, men jeg har tro på, at den gør det, og i øvrigt kunne jeg bede hr. Adolph Sørensen om at læse i kommissionsbetænkningen, hvor man har anført visse udregninger over, hvad den gamle licitationsordning har betydet for priserne i byggeriet.

Jeg takker i øvrigt for den store tilslutning til lovforslaget.

Adolph Sørensen: Den højtærede minister kan jo endnu ikke vide på dette tidspunkt, hvor afstemningen ikke har fundet sted, om udvalgsflertallets indstilling følges af 178 medlemmer.

Dernæst vil jeg gerne sige, at lige så lidt som jeg har beskyldt nogen for at lade sig lede af usaglige hensyn i almindelighed,

[Adolph Sørensen.]

lige så lidt kan ministeren vist være berettiget til at beskyldte mig for ensidigt at lade mig lede af organisationshensyn. Jeg har ladet mig lede af de erfaringer, som jeg gennem nogle og tredive års deltagelse i dette arbejde og ved licitationer har erhvervet mig, og jeg mener, at mine synspunkter er fuldt saglige.

Endelig vil jeg gerne sige til ministeren i anledning af hans henvisning til kommissionens undersøgelser af, hvad den gamle licitationslov har betydet — underforstået af fordyrelser — at en sådan opgørelse vel faktisk ikke kan finde sted; noget sådant kan ikke i virkeligheden eksakt opgøres.

Økonomiministeren talte forleden om udskydning af lave bud. Det er jo ikke blot det, det drejer sig om; der er også tale om udskydning af for lave bud, og jeg vil gerne til slut sige — også til ordføreren for partiet de uafhængige, der forleden talte om frygten for, at ordningen skulle være et handicap for de unge og nye mestre — at jeg frygter, at dette forbud mod udskydning meget vel kan blive til skade netop for de unge, de fremadstræbende mestre. Nu fanger bordet, og det er jeg ikke sikker på er til gunst for de nye og unge mestre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 148 stemmer mod 1.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lukkeloven.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 140) findes i tidenden sp. 4112, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1109).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Albertsen: Det lovforslag om ændringer i den bestående lukkelov, som handelsministeren fremkom med, havde sit udspring i den såkaldte Marstalsag, der drejede sig om en trafikkiøks berettigelse som trafikkiøks, et problem, som til sidst havnede hos folketingets ombudsmand. Endvidere havde handelsministeren i lovforslaget medtaget en regulering af priserne for de bøger, der må forhandles i kioskerne.

Begge disse forslag er i høj grad accepteret under udvalgsarbejdet, men derudover har lovforslaget gennemgået forskellige — man må sige ret væsentlige — ændringer. Jeg synes også, der er grund til at karakterisere de ændringsforslag, som hele udvalget har stillet, som forbedringer og værdifulde udvidelser, hvad bevægelsesfriheden på dette område angår. Vi har fra socialdemokratiets side deltaget med glæde i drøftelserne herom, og vi kan med tilfredshed se på resultatet og også på den opnåede enighed.

Formanden: Der må være mere ro i salen.

Albertsen: Det afgørende hensyn, der har påvirket hele udvalgets holdning, har været, at sigtet med loven opretholdes, nemlig at det skal være en beskyttelseslov, som tager hensyn til alle de implicerede parter, både medhjælperne, de handlende og forbrugerne, og at dette synspunkt opretholdes og tilpasses udviklingen.

Jeg tror, jeg på grundlag af de drøftelser, vi har haft, kan sige, at ingen i udvalget på nogen måde har ønsket at lave en slags junglens lov på dette område, hvad det kunne blive tilfældet, hvis der ikke fandtes regulerende bestemmelser, og det er da også den tankegang, der har været retningsgivende for udvalgets arbejde. Udvalget har taget de nævnte hensyn til de tre implicerede grupper ved de ændringsforslag, som det har stillet.

Ændringsforslag nr. 5 drejer sig om, at gartnerier og planteskoler får lov at handle lørdag indtil kl. 18 med planter og med blomster — noget, som vel ikke er stort andet end en